

— Ieva Puķe

Tik forša publika!

Mūzika ir kā augstlēcšana: jācenšas lēkt citā tehnikā, atmuguriski, nevis šķērītē, ar kuru augstu nevarēja tikt. Tā pirms grupas *Pērkons* vēsturiskā 1985.gada Ogres koncerta atceres pasākuma saka **Juris Kulakovs**

PAZĪSTAMS STĀVS ar gariem matiem, apaļām brillēm. Kaut tikšanās vietu ar Juri Kulakovu esam sarunājuši aptuvenu – Rīgā pie *Bērnus pasaules*, viņu Barona ielas krustojumā nevar sajaukt ne ar vienu citu. Čili picas āra kafējnicā pasūtām pa alum. Juris, pirms sākt sarunu, cienīgi izceļ no mugursomas nelielu grāmatiņu. Atbildējis uz telefona zvanu, *Mazā prinča plānotajā* ieraksta nākamās intervijas laiku.

Izklausās, ka Kulakovs par leģendāro 1985.gada notikumu runāt neatsaka nevienam. Pēc grupas *Pērkons* uzstāšanās Ogres estrādē publika atceļā uz Rīgu izdemolēja divus vilciena vagonus. Pasākums, kuram par godu 22.augustā Ogres estrādē būs koncerts *Kulakova nakts*, ir arī Jura Podnieka slavenās filmas *Vai viegli būt jaunam?* centrālā ass.

«Grandiozs koncerts.» mūziķis iepauzē, citē Ievu Akurateri. «Ieva atceras, ka uz dziesmu *Sastrēgumstunda* pēkšņi nesās lavīna uz skatuvīti! Mēs bijām ielenkti ar enerģētiski spēcīgu, pozitīvi lādētu jauniešu masu. Personām... Personībām. Gribu uzsvērt – tolaik alus kiosku nebija, visi bija skaidrā, mirdzošām acīm, lielā sajūsmā.» Paša atmiņas nu jau grūti nošķirt no slavenās Podnieka filmas kadriem. Koncerta laikā kinorežisors lodājās pa skatuves malu ar kameru, un Kulakovs izmetis: «Vecīt, nofilmē arī grupu!» Režisors skrējienā attraucis: «Piedod, bet maz filmu lentes palicis – ļoti forša publika!»

Par to, ka publika atceļā uz Rīgu plosījusies vilcienā, pērkoniešiem kāds pateica tikai nākamajā dienā. Un viņi saprata, ka noticis kas ekstrēms. «Nākamajā dienā mums bija koncerts Saulkrastu estrādē, un tur ar savu klātbūtni mūs pagodināja miliči ar suņiem, kalna galā stāvēja divas pelēkās volgas, kurās sēdēja divi ministri, viņi laikam sajūtās vainīgi, dabūja no visaugstākās komunistu partijas vadības pa mizu,» Kulakovs uzjautrinādams smejas.

Viņš Ogres koncerta sekas uz savas ādas izbaudīja, dodoties uz iestājeksmenu Latvijas Valsts konservatorijā, kuru bija pabeidzis ar orķestra diriģenta diplomu, otrreiz stājās komponistos. «Katedras vadītājs mani gaitenī aptur: «Juri, piedodiet, jums kaut kas nav kārtībā ar dokumentiem. Netiekat pielaists pie eksāmeņiem. Bet nāciet nākamgad, mēs jūs pieņemsim!»»

Arī grupas *Pērkons* darbība tika uz laiku apturēta. Kāpēc tieši pēc Ogres koncerta bija tāda elektriskā izlāde, tāds zibens pēc pērkona? Rokmūzikas vēsturē ir arī citi gadījumi, kad satrakojušies fani pēc koncerta demolē. «Ne Latvijā!» Kulakovs liek atcerēties, par kādu laikmetu ir runa. Viņa atbilde jaunākajai paaudzei, kas padomju laikus nav piedzīvojusi, var likties nesaprotama. «Mans uzstādījums bija: laba rok-mūzika latviešu valodā. Daudzi izlikās, ka rok-mūzikai jābūt angļiski, bieži vien pat nesaprotot jēgu. Augsta līmeņa latviešu rok-grupa pirms mums bija *Katedrāle*, komponists Vilnis Šmīdbergs, ģitārists Gunārs Šimkus, Vestarda Šimkus tēvs. Vēl uz īsu brīdi eksistējusi Imanta Kalniņa grupa *2xBBM*, kurai

Ogre arī bija liktenīga. Ir leģenda, ka tur koncertā Kalniņam uz krūtīm karājies liels krusts, gari mati, protams, un viņš esot aizvests aizrestotā milicijas mašīnā, tā sauktajā Melnajā Bertā.»

Stāstā par *Pērkona* rok-mūziku ir kāda svarīga detaļa. «Literatūrkritiķi raksta, ka Māra Melgalva un Klāva Elsberga dzeja izteica savas paaudzes izjūtas un domas.» Ne tikai šiem dzejniekiem, arī *Pērkonom* bija autsideru statuss. «Mēs jau vienreiz bijām aizliegti, ar mokām atgriezāmies 1984.gadā un bijām populāri Latvijā. Pēc pirmā aizlieguma sarīkojām studiju Ievas Akurateres mājās, ierakstījām divus albumus magnetofona lentēs – *Mākslas darbi* un *Zibens pa dibenu*, tos visi kopēja. Katram sevi cenošam jaunietim mājās bija jābūt šim ierakstam.»

Kulakovs Ogres koncerta auditorijas gaitām sekojis, skatoties *Vai viegli būt jaunam?* turpinājumus, pats komponējis mūziku trešajai *Vai viegli...* Kā 80.gadu dumpīgajai paaudzei klājas tagad? «Piemēram, Sonita Pāvuliņa ir solida dāma kostimīnā modes biznesā, bet pirmajā filmā viņa ir panku apģērbā. Juris Gulbis, kas trešajā filmā bija grāmatvedis Londonā, jau toreiz ļoti prātīgs, ir *Lattecom* šefs. Uzaicināju uz koncertu, tagad viņš būs *VIP zonā* komponists smaids.

Bet tiem, kurus pēc Ogres koncerta noķēra, padomju sistēma sarīkoja paraugprāvu, viņa seja sadrumst. «Tas viens, kas bija pilngadīgs, Raimonds Ploriņš... ārkārtīgi žēl cilvēka. [Režisore] Antra [Cilinska] sameklēja viņa mājas, dzirdēja, ka viņš šad tad parādotes, bet vispār viņam pat neesot personas koda un dokumentu. Tiesa bija traģiska, viņus tiesāja kā kriminālnoziedzniekus.»

Klāvs Elsbergs, Māris Melgalvs, Juris Podnieks 22.augusta pasākumā diemžēl vairs nevarēs piedalīties. Vai komponistam, kurš arī piedzīvojis Padomju Savienības izjukšanu, pašam nav bijusi sajūta par trauslu robežu, aiz kuras kaut kas sliktas varētu notikt?

«Nē,» viņš papurina galvu. «Juris Podnieks uzņēmās daudz riskus kā kinooperators un režisors, par Klāvu Elsbergu gan man bija negaidīts trieciens. Par Māri Melgalvu – ne tik ļoti, jo diemžēl, zinām, viņš mūža nogalē pārāk daudz lietoja...»

Mēļo, ka Kulakovs neko vairs nerakstot, apjautājies tieši. Varbūt klusībā top kas akadēmisks? «Jā, vairāk darbojos citos virzienos,» viņš apstiprina. «Piemēram, rakstu Ņujorkas latviešu korim Ziemassvētku kantāti. Rakstu jau piekto gadu. Lielākā daļa uzrakstīta, tēmas vēl jāizstrādā. Rokmūziku rakstu maz. Var gadīties, ka Ogrē būs kāds pirmatskaņojums. Es rūpīgi izstrādāju dziesmas, un nav nemaz tik daudz... *Pērkonom* ir kopumā tikai kādas 70. Ir 30 teātra izrādes, no kurām kāds pusducis ir mūzikli ar 20 dziesmām katrā, un tad vēl kantātes. Izstrādāt dziesmu, pārdomāt kopumu – tur ir kaut kas no akadēmiskiem principiem. No Emila Dārziņa principiem, kuram vispār solodziesmas ar klavierēm kādas 17 vai 18. Kaudzīte ar kora dziesmām un vienīgais darbs simfoniskajam orķestrim, slavenais *Melanholiskais valsis*. Viss. Ļoti maz, bet viss

rūpīgi izstrādāts, ne velti viņa vārdā mūzikas vidusskola nosaukta. Katram nākamajam darbam jābūt labākam vai interesantākam par iepriekšējo,» Kulakovs aizdomājas.

«Un vienā brīdī vairs nevari uzlēkt augstāk par savu dibenu?» prasu. «Nē, bet ir jācenšas. Līdzīgi kā augstlēcšanā, visi tagad lec atmuguriski, bet skolā, atceros, mēs lēcām šķērītes tehnikā, ar to nekur augstu nevarēja uzlēkt.»

Pērkons tagad tiek aicināts uz dažādiem pilsētu svētkiem, jūlijā uzstāties Amerikas latviešu centra *Garezers* 50 gadu jubilejā kā tāds laikmeta simbols.

«Zigfrīds Muktupāvels izteicās, ka esam vienīgā dzīvā leģendārā, klasiskā latviešu rok-grupa, neticamā veidā saglabājušies. Var vilkt paralēles ar *Rolling Stones*, viņi jau arī neko īpaši neraksta, pēdējo albumu izlaidusi pirms gadiem 10 vai 15. Pat ja viņi saņemtas uz koncerttūri, spēlē savus hitus.»

22.augusta koncertā, kur estrādē simboliski stāvēs vilciena vagoni, *Pērkons* neatkārtošot 1985.gada programmu. Tas plānots kā Kulakova un viņa draugu festivāls, *Pērkons* būs uz skatuves tikai noslēdzošajā daļā, bet sākumā koncertēs grupas, kuru lokācijas vieta ir Daugavas labais krasts no Līvāniem līdz Rīgai. «Ceļš, ko es ar vilcieni esmu mērojis daudz reižu, braucot uz studijām no vecāku mājām. Līvāni, Aizkraukle, Ogrē,» stāsta Kulakovs.

Kā paiet ikdienu, varbūt mūziķis ir pievērsies kaut kam, par ko nēmaz nezina? «Nē,» Kulakovs, kura dzīve ir bijusi diezgan publiska, netaisās izdomāt jaunas leģendas. «Palasu kādas grāmatīņas, žurnāliņus. Piemēram, šorīt lasīju *Ko Ārsti Mums Nestāsta*. Šajā numurā ir raksts par bioelektromagnētiskajām impulsēm. Mani pašu iepazīstināja ar šo principu, un man pat ir tas slepenais aparātiņš. Dažādas frekvences iedarbojas uz dažādām molekulām, jo molekulām ir dažādi izmēri. Melnā kastīte ģenerē frekvences, elektrodi rokās, un tad ar kājām nostāties uz vēl viena elektroda plates, vai – elektrodi pie slimās vietas, un tad laiž to frekvenci virsū. Visus patogēnos bacīļus apkauj, visādas streptokokus, stafilokokus, visādas sēnes, kas savairojušās. Martā man dažas dienas bija šī teprapija, tika veiktas pārbaudes pirms un pēc, rādītāji bija būtiski labāki.»

Viņam skolā padevusies fizika, atceros kādā intervijā lasīto. «Jā, līdz astotajai klasei visur biju teicamnieks, atskaitot dziedāšanu,» sarunas biedrs priecīgi atsaucas. «Būtu varējis medicīnu studēt. Kad aizgāja mans ķīmijas skolotājs, viņu izvadīja no skolas lielās zāles, viņš bija mammai nodevis vēlēšanos, lai es nospēlēju viņam Emila Dārziņa *Melanholisko valsī*. Aizbraucu uz Līvāniem un to izdarīju.» ●

EDIENKARTE

0,5 l Zelta alus, 0,5 l Carlsberg alus

ZĪMĒJUMS – ERNESTS